

ВШ П/У

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА

II-04-039-1447

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

20 JAN 2023
AS

ИНФОРМАЦИЈА О ПЛАНУ РАСПОДЕЛЕ СРЕДСТАВА И ПОВРШИНА У ЦИЉУ
РЕАЛИЗАЦИЈЕ СУЗБИЈАЊА КОМАРАЦА НА ТЕРИТОРИЈИ АП ВОЈВОДИНЕ У 2023. ГОДИНИ

Нови Сад, јануар 2023. године

ИНФОРМАЦИЈА О ПЛАНУ РАСПОДЕЛЕ СРЕДСТАВА И ПОВРШИНА У ЦИЉУ РЕАЛИЗАЦИЈЕ СУЗБИЈАЊА КОМАРАЦА НА ТЕРИТОРИЈИ АП ВОЈВОДИНЕ У 2023. ГОДИНИ

Бројност комараца условљена је годишњим метеоролошким елементима, а највише температуром и падавинама, као и варирањем водостаја река. Аутономна покрајина Војводине својим хидролошким, географским и климатским карактеристике веома погодују развоју комараца. Комарци су широко распрострањена група инсеката. Војводина је богата површинским и подземним водама, десетинама природних и вештачких језера као и мрежом канала која покрива површину од око 21.000 км². Присуство више од 30 врста комараца представља претњу за здравље људи и домаћих животиња. У односу на човека и његово здравље, комарци су од великог значаја као преносиоци болести или као освајачи (молесанти). Према стандардима Светске здравствене организације (WHO), вектори болести или вектори се дефинишу као живи организми који могу пренети болест са човека на човека или са животиње на човека. Болести које могу да пренесу су маларија, жута грозница, Рихтерова грозница, енцефалитис Западног Нила и др. Многи научници, због болести које преносе, сврставају комарце у најсмртоносније животиње на свету.

Главни вектор, односно преносилац је *Culex pipiens*, врста комарца која је одомаћена и код нас. Главни резервоар заразе су различите врсте птица, у којима се вирус одржава, док је човек случајни, односно тзв. слепи домаћин, јер се инфекција вирусом Западног Нила са њега даље не преноси. Грозница Западног Нила је сезонско обољење, односно обољење које је највише заступљено у периоду највеће активности вектора комараца. Први оболели се региструју углавном у другој половини јула месеца, а највећи број оболелих особа се пријављује током августа месеца. Проблем комараца присутан је у свим урбаним и руралним срединама, а посебно у оним које су у близини река или поплавних подручја. На основу горе поменутих података може се такође закључити да је у сливу реке Дунав регистровано највише случајева инфекције вирусом грознице Западног Нила. Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” прати случајеве инфекције вирусом грознице Западног Нила на нивоу целе Републике Србије.

Светска здравствена организација такође у циљу превенције и спречавања ширења ових опасних болести као најзначајнију меру препоручује сузбијање вектора-комараца. Због тога се у већини европских земљама спроводи организована акција њиховог сузбијања.

Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне спроводи централизовану акцију сузбијања ларви комараца на територији целе покрајине како би се превазишле територијалне – општинске границе и како би се помогло локалним самоуправама у сузбијању комараца смањењем њихове бројности.

На основу Студије коју је финансирао Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине а чији су аутори стручњаци са Пољопривредног факултета, Универзитета у Новом Саду, Лабораторија за медицинску и ветеринарску ентомологију као и искустава из претходних година, Секретаријат је одређења да третмане ларви комараца врши континуирано на воденим површинама у приобаљу свих река у АП Војводини, каналима, већим језерима, отпадним водама и другим воденим стаништима погодним за развој комараца. У стадијуму ларви комарци су слабије мобилни и ограничени на мање површине. Ефикасна контроли комараца спроводи се ларвицидним третманима на месту где се из јаја легу ларве комараца. Избор методе и препарата за сузбијања ларви комараца може да буде различит у зависности од типа изворишта.

На овај начин смањују се површине које је потребно третирати, чиме се уклања евентуална прекомерна употреба адултицида и они се примењују искључиво као корективне мере. Студијом „Еколошки прихватљиво сузбијање комараца на територији АП Војводине“ препоручена је употреба биолошког (активна материја: *Bacillus thuringiensis subsp. israelensis*) и хемијских ларвицида на бази дифлубензурона и пирипроксифена који се и у свету користе у многим интегралним програмима сузбијања комараца.

На основу Покрајинске скупштинске одлуке о буџету Аутономне покрајине Војводине за 2023. годину («Службени лист АП Војводине», бр. 54/2022) и Финансијским планом Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине број 140-402-102/2022-02 од 04.01.2023. године средства су планирана за **ПРОГРАМ 0404 УПРАВЉАЊЕ ЗАШТИТОМ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 1004 Сузбијање штетних организама у животној средини ФУНКЦИОНАЛНА КЛАСИФИКАЦИЈА 560 Заштита животне средине неклассификована на другом месту, извор финансирања 01 00 општи приходи и примања буџета, економска класификација 424 Специјализоване услуге, 4246 Услуге очувања животне средине, науке и геодетске услуге, у износу од 178.920.000,00 динара, економска класификација 426 Материјал, 4265 Материјали за очување животне средине и науку, у износу од 406.580.000,00 динара.**

Планирана средства за набавку препарата за сузбијање комараца износе 391.000.000,00 динара са ПДВ-ом односно 325.833.333,33 динара без ПДВ-а који ће омогућити куповину препарата за биолошко и хемијско сузбијање ларви комараца.

Биолошки метод који подразумева примену биолошког препарата на бази *Bacillus thuringiensis subsp. israelensis* представља ефикасно и еколошки прихватљиво решење. Биолошки препарати су високо селективни чиме се штити животна средина од негативних утицаја, биоразградиви су, није потребно најављивати третман одгајивачима пчела, јер биоциди не утичу на друге организме. Апликација ових инсектицида биће усмерена на станишта комараца отворених система вода као што су речне плавне површине и ефермене баре као и заштићена природна добра.

Куповином 10.500 килограма препарата на бази *Bacillus thuringiensis subsp. israelensis* (серотип Н-14, сој АМ 65-35), у формулацији водорастворљиве грануле (WG) обезбедиће се сузбијање ларви комараца биолошким путем на 42.000 ha.

Хемијски метод укључује примену биоцида са ларвицидним деловањем који се примењују у извориштима ларви комараца, односно примену конвенционалних ларвицида или регулатора раста инсеката (IGR) који утичу на спречавање развића ларви до одрасле форме комараца. Конвенционални ларвициди се примењују само у затворним, изолованим системима вода без директног уливања у речне сливове IGR препарати могу да се примењују и на изливеним површинама, у каналима, индустријским и отпадним водама, мањим реципијентима воде, шахтовима итд.

Куповином 196.800 килограма препарата на бази активне супстанце дифлубензурон (1% активне материје), у формулацији ZG, са носачем зеолитом обезбедиће се сузбијање ларви комараца на 32.800 ha.

Набавком 198.800 килограма инсектицида на бази активне супстанце пирипроксифен, у формулацији ZG, са носачем зеолитом обезбедиће се сузбијање ларви комараца на 49.700 ha .

Планирана средства намењена за услугу сузбијања ларви комараца на територији Аутономне покрајине Војводине у 2023. године износе 95.000.000,00 динара са ПДВ-ом односно 79.166.666,66 динара без ПДВ-а.

Ова средства би омогућила третман ларви комараца са земље и из ваздуха у више понављања на укупној површини од 124.500 ha, на целој територији АП Војводине.

**Преглед расподеле површина по јединицама локалне самоуправе
на територији Аутономне покрајине Војводине**

ОПШТИНЕ	Планирана површина за третман са земље у хектарима	Планирана површина за третман из ваздуха у хектарима	Укупна планирана површина у хектарима
АДА	1300	400	1700
АЛИБУНАР	1400	200	1600
АПАТИН	2500	2000	4500
Б. ПАЛАНКА	2500	1600	4100
Б. ПЕТРОВАЦ	1300	800	2100
Б.ТОПОЛА	1400	600	2000
БАЧ	1400	1000	2400
БЕЛА ЦРКВА	1600	800	2400
БЕОЧИН	1500	800	2300
БЕЧЕЈ	1500	800	2300
ВРБАС	1500	420	1920
ВРШАЦ	1400	800	2200
ЖАБАЉ	1500	800	2300
ЖИТИШТЕ	1500	600	2100
ЗРЕЊАНИН	6000	3800	9800
ИНЂИЈА	1600	1000	2600

ИРИГ	1100	0	1100
КАЊИЖА	1700	1800	3500
КИКИНДА	1400	600	2000
КОВАЧИЦА	1600	600	2200
КОВИН	2000	800	2800
КУЛА	1300	600	1900
МАЛИ ИЂОШ	1200	0	1200
Н. БЕЧЕЈ	1600	600	2200
Н.КНЕЖЕВАЦ	1300	800	2100
Н.ЦРЊА	1300	600	1900
НОВИ САД	6000	4200	10200
ОПОВО	1600	600	2200
ОЏАЦИ	1300	500	1800
ПАНЧЕВО	4000	1400	5400
ПЕЋИНЦИ	1600	600	2200
ПЛАНДИШТЕ	1400	600	2000
РУМА	1800	600	2400
СЕНТА	1200	1000	2200
СЕЧАЊ	1600	820	2420
СОМБОР	2500	1880	4380
СР. КАРЛОВЦИ	1400	1400	2800
СР. МИТРОВИЦА	1850	1000	2850
СРБОБРАН	1700	500	2200
СТ.ПАЗОВА	1650	400	2050
СУБОТИЦА	1900	800	2700
ТЕМЕРИН	1100	0	1100
ТИТЕЛ	2500	1200	3700
ЧОКА	1700	1000	2700
ШИД	1300	680	1980
УКУПНО	82.500	42.000	124.500

Такође, планира се испитивање ефикасности препарата за сузбијање комараца и мониторинг комараца у износу од 5.500.000,00 динара са ПДВ-ом односно 4.583.333,33 динара без ПДВ-а.

Под испитивањем ефикасности препарата за сузбијање ларви комараца се подразумева: испитивање хемијских и физичких особина препарата и верификације биолошке ефикасности на ларве комараца.

Под мониторингом комараца подразумева се праћење бројности јувенилних развојних стадијума руралних комараца у приобаљу река који представљају значајнија изворишта. Праћење се врши стандардним методама, а спровешће се и анализа и детерминација сакупљених јувенилних стадијума комараца. Одређивање композиције врста, старосне структуре и оцена бројности/потребе за третман и израда извештаја као и давање препоруке на бази биолошких, хидролошких и физичких карактеристика изворишта. Такође ће бити спроведена контрола бројности одраслих јединки комараца као и њихова зараженост вирусом Западног Нила (WNV) применом PCR молекуларне методе. Надзор над инвазивним и векторским врстама комараца подразумева праћење присуства и бројности јаја/ларви и детекције успостављања локалних популација комараца на територији Аутономне покрајине Војводине. Надзор над инвазивним векторским врстама комараца на територији АП Војводине, ради се због утврђивања локалних популација азијског тиграстог комарца,

Aedes albopictus, једне од најопаснијих инвазивних врста на свету. Циљ надзора је и препорука мера сузбијања у циљу ерадикације или успоравања њиховог даљег ширења.

Успешна контрола бројности комараца, обзиром на повољне хидролошке и географске карактеристике терена које погодују развоју ових инсеката, једино је могућа уколико се обезбеди благовремени почетак акције како би се спречило излетање прве генерације одраслих инсеката и спречило њихово даље умножавање геометријском прогресијом што је основни предуслов да се акција на нивоу целе АП Војводине сматра успешном.